

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' λυκείου

 Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο

Άριστοτέλους Πολιτικά, Γ 1, 1-2

Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὀρώμεν τὴν πραγματείαν οὕσαν περὶ πόλιν, ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθός ἐστιν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτόν. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἐστὶ γὰρ τις ὅς ἐν δημοκρατία πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχία πολλάκις οὐκ ἐστὶ πολίτης.

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα: «*Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, ... ἀμφισβητεῖται πολλάκις*».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. Ποιες είναι οι απόψεις του φιλοσόφου για τη φύση της πόλης; Ποια είναι τα συμπεράσματα τα οποία μπορούν να εξαχθούν;

Μονάδες 10

B2. *Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον*: Να περιγράψετε σύντομα το πρόβλημα που τίθεται στο παραπάνω χωρίο και να αναφέρετε ένα σχετικό ιστορικό παράδειγμα.

Μονάδες 10

B3. Με βάση τόσο το πρωτότυπο κείμενο όσο και το ακόλουθο μεταφρασμένο χωρίο να αναφέρετε τον ορισμό των πολιτευμάτων κατά τον Άριστοτέλη και τα κριτήρια που υιοθετεί στη διάκρισή τους.

Άριστοτέλους Πολιτικά Γ 7, 1-3

Ύστερα από όσα είπαμε δίνοντας όλες τις απαραίτητες εξηγήσεις για τα θέματα που μας απασχόλησαν, σειρά στη διερεύνησή μας έχει τώρα το θέμα των πολιτευμάτων, να δούμε πόσα είναι και

ποια η φύση του καθενός τους. Και πρώτα, βέβαια, τα ορθά· γιατί οι παρεκκλίσεις και οι διαστρεβλώσεις θα γίνουν φανερές μόλις θα έχουν καθοριστεί τα ορθά πολιτεύματα. Επειδή όταν λέμε «πολίτευμα» εννοούμε «αρχή, το σώμα δηλαδή που ασκεί τη διακυβέρνηση στην πόλη», και η «κυβέρνηση» είναι η ύψιστη αρχή στις πόλεις, αναγκαστικά η ύψιστη αρχή θα είναι ή ένα μόνο άτομο ή λίγα άτομα ή το σύνολο των πολιτών. Όταν λοιπόν ο ένας ή οι λίγοι ή το πλήθος ολόκληρο ασκούν την εξουσία για την εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος, αυτά τα πολιτεύματα δεν μπορεί παρά να είναι ορθά· όταν, αντίθετα, η εξουσία ασκείται για την εξυπηρέτηση του ιδιαίτερου συμφέροντος είτε του ενός είτε των λίγων είτε του πλήθους, τα πολιτεύματα αυτά είναι παρεκκλίσεις και διαστρεβλώσεις των ορθών. Γιατί ή το όνομα του πολίτη δεν πρέπει να δίνεται σε ανθρώπους που είναι κατά το πολίτευμα μέλη της πόλης (ενν. μια και δεν λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματά τους), ή (ενν. αν τους δίνεται το όνομα του πολίτη) πρέπει να έχουν το μερτικό τους στα πλεονεκτήματα που ανήκουν στα μέλη της πόλης.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη **Σωστό**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν είναι λανθασμένη:

- 1) Ο Αριστοτέλης ήρθε να σπουδάσει στην Ακαδημία σε ηλικία δεκαεννέα ετών.
- 2) Ο Πλάτωνας έδωσε στον Αριστοτέλη το παρατσούκλι «ο Νους».
- 3) Στην Ακαδημία ο Αριστοτέλης ως δάσκαλος είχε πολύ καλές σχέσεις με τον Σπεύσιππο και τον Ξενοκράτη.
- 4) Ο Αριστοτέλης παρέδιδε μαθήματα στον Αλέξανδρο στην Πύδνα.
- 5) Ο Αριστοτέλης συνέχισε τη διδασκαλία στην Ακαδημία μετά την επιστροφή του από τη Μακεδονία.
- 6) Ο Αριστοτέλης έγραψε το «Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς» και τα «Φυσικά» του, αφότου επέστρεψε από τη Μακεδονία.
- 7) Η δεύτερη παραμονή του Αριστοτέλη στην Αθήνα διήρκεσε δώδεκα χρόνια.
- 8) Αυτό το χρονικό διάστημα ο Αριστοτέλης ήταν πιο ήρεμος ως συνομιλητής.
- 9) Ο Αριστοτέλης κατηγορήθηκε για τον παιάνα που έγραψε προς τιμή του καλού του φίλου Ερμία.
- 10) Μετά την κατηγορία για ασέβεια ο Αριστοτέλης επέστρεψε στα Στάγειρα.

Μονάδες 10

- B5.** Να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό (**Β'** στήλη) και ένα επίθετο (**Γ'** στήλη), απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις λέξεις της **Α'** στήλης.

ρηματικοί τύποι	ουσιαστικά	επίθετα
ιδεῖν		
φάσκοντες		
πεπραχέναι		
συνεστώτων		
καλεῖν		

Μονάδες 10

 Αδίδακτο κείμενο

Ξενοφώντας Ἀπολογία Σωκράτους, 22-23

Ἡ στάση που κράτησε ο Σωκράτης στη δίκη του.

Ἐρρήθη μὲν δήλον ὅτι τούτων πλείω ὑπό τε αὐτοῦ καὶ τῶν συναγορευόντων φίλων αὐτῷ. Ἄλλ' ἐγὼ οὐ πάντα εἰπεῖν τὰ ἐκ τῆς δίκης ἐσπούδασα, ἀλλ' ἤρκεσέ μοι δηλῶσαι ὅτι Σωκράτης τὸ μὲν μῆτε περὶ θεοὺς ἀσεβῆσαι μῆτε περὶ ἀνθρώπους ἄδικος φανῆναι περὶ παντὸς ἐποιεῖτο· τὸ δὲ μὴ ἀποθανεῖν οὐκ ᾔετο λιπαρητέον εἶναι, ἀλλὰ καὶ καιρὸν ἤδη ἐνόμιζεν ἑαυτῷ τελευτᾶν, ὅτι δὲ οὕτως ἐγίγνωσκε καταδηλότερον ἐγένετο, ἐπειδὴ καὶ ἡ δίκη κατεψηφίσθη. Πρῶτον μὲν γὰρ κελευόμενος ὑποτιμᾶσθαι οὔτε αὐτός ὑπετιμήσατο οὔτε τοὺς φίλους εἶασεν, ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν ὅτι τὸ ὑποτιμᾶσθαι ὁμολογοῦντος εἶη ἀδικεῖν. Ἔπειτα τῶν ἐταίρων ἐκκλέψαι βουλομένων αὐτὸν οὐκ ἐφείπετο, ἀλλὰ καὶ ἐπισκῶψαι ἐδόκει ἐρόμενος εἶ που εἰδεῖέν τι χωρίον ἔξω τῆς Ἀττικῆς ἔνθα οὐ προσβατὸν θανάτῳ.

- ✓ **ὑποτιμάομαι, -ῶμαι** = αντιπροτείνω ἄλλη (κατώτερη) ποινή

- Γ1.** Να μεταφράσετε το κείμενο στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

Γ2α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

πλείω	την αιτιατική ενικού στο αρσενικό γένος του επιθέτου στο θετικό βαθμό
ἐαυτῷ	τη δοτική πληθυντικού στο δεύτερο πρόσωπο
τούς φίλους	τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
τῶν ἐταίρων	τη δοτική ενικού
ἔξω	τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

Μονάδες 5

Γ2β.

συναγορευόντων	το απαρέμφατο του Μέλλοντα στην ίδια φωνή
ἐγίγνωσκε	το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική του Αορίστου στην ίδια φωνή
εἶασεν	το τρίτο ενικό πρόσωπο στην ευκτική του Ενεστώτα στην ίδια φωνή
ἐφείπετο	το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην προστακτική του Αορίστου
εἶδεῖεν	το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του ίδιου χρόνου

Μονάδες 5

Γ3α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:
πλείω, δηλῶσαι, περὶ παντὸς, ὁμολογοῦντος, θανάτῳ.

Μονάδες 5

Γ3β. «τὸ δὲ μὴ ἀποθανεῖν οὐκ ᾔετο λιπαρτέον εἶναι» : Να επαναδιατυπώσετε την παραπάνω πρόταση αναλύοντας το ρηματικό επίθετο.

Μονάδες 2

Γ3γ. «ὅτι Σωκράτης τὸ μὲν μήτε περὶ θεοὺς ἀσεβῆσαι μήτε περὶ ἀνθρώπους ἄδικος φανῆναι περὶ παντὸς ἐποιεῖτο» : Να αντικαταστήσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση με ισοδύναμη συντακτικά μετοχή.

Μονάδες 3

τύχη ἀγαθὴ !!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΡΕΝΑ ΣΑΡΜΠΙΑΝΗ